

מדריך למנחה/מנהל:

"...אין אתם גפרדים אלא מתוך סעודה ושפחה"

אומנות הפרידה וההתחלה החדשה

מטרת המפגש

ציון סיום ("אבן דרך") של שנתיים למידה משותפת. המפגש נועד לאפשר עיבוד של תהליך הפרידה מהקבוצה, התבוננות על המסע שעברנו, וצידה לדרך באמצעות חיבור למדרש "הזוג מצידון" ולמשימת "שוק החפצים".

שלב א': פתיחה וקריאת המדרש

בתחילת המפגש, חלקו למשתתפים את המדרש, **הקשר למפגש שלנו**: המדרש עוסק בזוג שעומד בפני פרידה לאחר עשר שנים. אנו עומדים כעת בפני פרידה לאחר שנתיים של מסע משותף. נבחן יחד כיצד המדרש מלמד אותנו על האופן שבו ראוי לסיים פרק משמעותי, על מהות הקשרים שיצרנו, ועל מה שאנו בוחרים לקחת איתנו הלאה.

שלב ב': מערך שאלות לדיון (לבחירת המנחה)

חלק זה הוא לב השיעור. מומלץ לעבור בהדרגה משאלות הבנה של הטקסט, לשאלות עומק ופרשנות, ולבסוף לחיבור אישי וניהולי.

א: שאלות בירור והבנת העלילה (כניסה לטקסט)

- מהו הרקע למשבר? מדוע בני הזוג רוצים להתגרש למרות שלא מוזכר סכסוך ביניהם? (תשובה מכוונת: על פי ההלכה, לאחר 10 שנות עקרות הבעל מחויב לגרש את אשתו או לשאת אחרת כדי לקיים מצוות פרו ורבו).
- מדוע באו דווקא לרשב"י? (תשובה מכוונת: רשב"י היה ידוע כצדיק ובעל ראייה פנימית עמוקה, ייתכן שקיוו לנס שימנע את הגירושין).
- מהי עצתו הראשונה של רשב"י? מדוע הוא לא מתפלל עליהם מיד כשהם מגיעים אליו, אלא שולח אותם לערוך סעודה?
- מה עושה האישה לאחר שהבעל משתכר, ומה קורה כשהוא מתעורר?

ב: שאלות תהיה והעמקה (פיצוח המניעים והסמלים)

- מי באמת מוביל את הסיפור? תחילת המדרש מדגישה "מעשה באשה אחת...", למרות שהחובה ההלכתית להביא ילדים חלה על הגבר. מי הדמות האקטיבית ומי הפאסיבית בסיפור? האם האישה משלימה עם גורלה או לוקחת את המושכות לידיים?
- האם היין היה מניפולציה או כלי ריפוי? "נכנס יין יצא סוד". בני הזוג שתקו במשך 10 שנים. האם מטרת האישה בשכרות בעלה ("ושכרתו יותר מדאי") הייתה רק להרדים אותו, או שמא זה היה האמצעי היחיד להסיר את המחיצות ביניהם ולאפשר לרגשות אמיתיים לצאת?
- מהי משמעות ה"חפץ"? (מוטיב מרכזי): המילה "חפץ" מופיעה בשתי משמעויות הפוכות במדרש. כשהבעל מציע "טלי כל חפץ טוב", למה הוא מתכוון? (לחפץ חומרי, מזכרת, רכוש). וכשהאישה עונה "אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך", למה היא מתכוונת? (חפץ לב, רצון, כמיהה, אהבה מופשטת).
- מדוע האיש מתעורר בדיוק ב"חצי הלילה"? מה מסמל זמן זה במסורת שלנו (כמו ביציאת מצרים או במגילת רות)? (תשובה מכוונת: זמן של נס, נקודת אל-חזור, שעת רצון, פתיחת הלב ומפנה חיובי מחושך לאור).
- מי באמת הביא לישועה - רשב"י או הזוג? בסוף הסיפור רשב"י מתפלל עליהם והם נפקדים. האם זו מאגיה של צדיק, או שהתפילה התקבלה רק בזכות התהליך האנושי, השבירה של החומות ובחירתם מחדש זה בזו?

ג: שאלות הפנמה והשלכה לעולם הניהולי והאישי

- **על תפקיד המנהל/המנחה (בדומה לרשב"י):** רשב"י זיהה שהבעיה אינה רק העקרות הפיזית אלא ריחוק וחוסר תקשורת. במקום "לפתור להם את הבעיה" מיד בתפילה, הוא שלח אותם לתהליך (סעודה) כדי שיגלו את הפתרון בעצמם. מתי כמנהלים עלינו להימנע ממתן פתרון אינסטנט, ובמקום זאת לייצר עבור הצוות שלנו את ה"סביבה" או ה"סעודה" שתאפשר להם לפתור קונפליקטים בעצמם?
- **חפץ טכני לעומת חפץ לב:** בעבודה השוטפת, מתי אנו מתייחסים לאנשים, עובדים או משימות כאל "חפץ" טכני/חומרי (כמו שהבעל הציע בהתחלה), ומתי אנו מצליחים לראות את ה"חפץ" הפנימי, הרצון והלב שעומד מאחוריהם (כפי שהבינה האישה)?
- **תקיעות לעומת אקטיביות:** בני הזוג היו במצב של "תקיעות" במשך עשר שנים, מונעים מכורח הנסיבות (וההלכה) מה "תוקע" אותנו בחיים המקצועיים? האם אנחנו ממתנים שמישהו אחר יפתור לנו את הבעיה, או שאנו פועלים באקטיביות (כמו האישה) כדי לשנות את המציאות?
- **קושי בהבעת רגשות:** לזוג היה קשה להביע רגש ללא "עזרים" (יין, סעודה). האם קרה לכם כמנהלים שרציתם להביע הערכה, שמחה, או קושי מול קולגה או מנהל אחר, ולא הצלחתם? מה חסם אתכם?

שלב ג': משימת הסיכום - מסע ב"שוק החפצים" - "טלי חפץ טוב"

כאן המנחה מחבר באופן ישיר את פרשנות ה"חפץ" מהמדרש אל הפעילות הפיזית של המשתתפים, כחלק מטקס הפרידה.

דברי קישור והנחיה למשתתפים:

- **"ההזמנה לפרידה":** במדרש שקראנו, רשב"י מלמד אותנו שפרידה לא צריכה להיות שבר, אלא יכולה להיות מעמד של שמחה וחיבור - 'אין אתם נפרדים אלא מתוך סעודה ושמחה. רגע לפני הפרידה, הבעל מציע לאשתו: 'בְּתִי, רְאִי כָּל חֶפֶץ טוֹב שֶׁיֵּשׁ לִי בְּבֵיתִי - טָלִי וְלִכִּי'. הוא מבקש ממנה לקחת מזכרת פיזית שתלווה אותה.
- **"היציאה לשוק":** אנו מסיימים היום שנתיים של למידה בתוכנית 'אבן דרך'. ממש כפי שהאישה סיירה בביתה כדי לבחור, אני מזמין אתכם לקום כעת ולהסתובב ב'שוק החפצים' הפרוס לפנינו (הליכה זו מתחברת למוטיב ה'הליכה' החוזר במדרש - הליכה פיזית שמאפשרת הליכה פנימה אל הנפש).
- **"המשימה":** שוטטו בין החפצים. בחרו חפץ אחד שמדבר אליכם. זה יכול להיות חפץ שמתחבר לחוויית הפרידה מהקבוצה, או חפץ שמסמל תובנה ניהולית, קשר אנושי או כלי שתמצאו 'לקחת הביתה' ולהמשיך איתו הלאה.

סבב שיתוף במעגל: (לאחר שכולם חזרו למקומותיהם עם החפצים)

- כל משתתף יציג את החפץ שבחר.
- כפי שראינו במדרש, האישה הפכה את ה'חפץ' החומרי למושג מופשט של אהבה וקשר ('חפץ לב'). כשתציגו את החפץ שבחרתם, ספרו לנו: מהו הרעיון, הערך, או החיבור האנושי שהחפץ הזה מסמל עבורכם מתוך השנתיים שעברנו יחד?

דברי סיכום למנהל (לנעילת המפגש):

הישועה של בני הזוג לא הגיעה מניתוק, אלא מהיכולת שלהם לעצור הכול, לחגוג את מה שהיה, להסיר מחיצות, ולראות מחדש אחד את השנייה. הפרידה שלנו היום מהתוכנית היא גם התחלה. החפצים שאתם לוקחים איתכם הם רק הסמל הפיזי; ה"חפץ" האמיתי הוא התובנות, הקשרים האנושיים ואחוות המנהלים שניקח איתנו להמשך הדרך המקצועית שלנו.